

פרשת תולדות | עלון מס' 53

'אהבה שהיא שמירה'

כח: וַיֵּאָהֶב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בָּפִּי וַרְבֵּקָה אֶהְבֶּת אֶת יַעֲקֹב:

בפיו. כתרגומו בפיו של יצחק. ומדרשו, בפיו של עשו, שהיה צד אותו ומרמהו בדבריו: (רש"י)

בפסוק זה כתוב שיצחק אוהב את עשו ורבקה אוהבת את יעקב אך בשים לב הניסוח בין שניהם שונה... אצל רבקה כתוב אהבה ללא סיבה.. היא אוהבת למה??? כי היא אוהבת... אמא...

אצל יצחק יש סיבה.. 'כי ציד בפיו' - הביאור כתרגומו - ציד בפיו הוא צד בעלי חיים ומביא אוכל ליצחק... ולפי ביאור המדרש הוא עשה מניפולציות של שאלות המציגות אותו כירא שמים... מרמהו בדברים...

ויש כאן איזה תימא - וכי יצחק לא הצליח לעלות על זה שעשו מרמה אותו??? לא הצליח לעמוד על טבעו??? וכי רבקה לא שיתפה אותו במעשים טובים של עשו???

וביותר עשו מגיע ליצחק עם שאלות שהם על גבול ה'קלוץ קאשעס' - כיצד מעשרין את המלח ואת התבן??? האם יצחק לא תפס שמדובר פה בניסיון רמאות זולה???

בספר 'זכרון מאיר' מנסה ליישב כך - האמת שיעקב ידע בדיוק מי הוא התכשיט שלו.. אבל היו לו שני ברירות או לזרוק אותו מהבית... כמו שאברהם עשה עם ישמעאל... או לנסות לקרב אותו... אבל כאן הייתה לעשו מעלה גדולה... הוא כיבד את אביו.. הוא שמע בקולו... דווקא הקשר והאהבה שהיו להם שמר על ערוץ פתוח... יצחק חשב שזה ישמור עליו...

ובמד"ר (סו. טז.) אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כָּל יָמֵי הַיִּתְיָוִשׁ מִשְׁמֵשׁ אֶת אָבִי וְלֹא שְׁמֵשְׁתִּי אוֹתוֹ אַחַד מִמָּאֵה שְׁשָׁמֵשׁ עֵשָׂו אֶת אָבִי, אֲנִי בְּשִׁעָה שֶׁהֵייתִי מִשְׁמֵשׁ אֶת אָבִי הֵייתִי מִשְׁמֵשׁוֹ בְּבִגְדִים מְלֻכָּלְכִין, וּבְשִׁעָה שֶׁהֵייתִי יוֹצֵא לְדָרְךָ הֵייתִי יוֹצֵא בְּבִגְדִים נְקִיִּים, אֲבָל עֵשָׂו בְּשִׁעָה שֶׁהָיָה מִשְׁמֵשׁ אֶת אָבִי לֹא הָיָה מִשְׁמֵשׁוֹ אֶלָּא בְּבִגְדֵי מְלָכוֹת, אָמַר אֵין כְּבוֹדוֹ שֶׁל אָבִי לְהֵיּוֹת מִשְׁמֵשׁוֹ אֶלָּא בְּבִגְדֵי מְלָכוֹת.

וכן - וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מְטַעְמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם אָבִי וַיֹּאכַל מִצַּיִד בְּנֵו בַעֲבַר תְּבַרְכֵנִי נִפְשׁוֹ: הוא שמע בקול אביו...הלך להביא לו ציד מן השדה... ולאחר שיעקב קיבל את הברכה... הוא לא הלך מייד להורגו אלא - וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יָמֵי אָבְל אָבִי וְאַהֲרָגָה אֶת יַעֲקֹב אֲחִי:

עשו כיבד את אביו... מדוע??? כי אביו השקיע בו... המילה 'ויאהב' שכתוב אצל יצחק היא לא אהבה אמיתית... אלא פעולת אהבה שיצחק עשה בכדי לשמר את עשו... אצל רבקה זה מציאות של אוהבת...

ניתן לומר שבוודאי יצחק הבין משהשאלות שלו שהוא מנסה לצוד אותו.. אבל היה לו שיקול ענק... אני חייב להראות לו אהבה... בכדי

לשמור עליו... רואים עד כמה הקשר שמר על עשו לפחות בימי חייו של יצחק... איזה כיבוד אב... הוא חשב שהוא מרמה את אביו אבל הוא טעה...

- תגיד זה נטחן?
- מה נטחן בראש שלך...
- לא... אנחנו מקפידים על נטחן ונאפה לאחר הפסח...
- הופה... איזה צדיק... לא ראיתי שאתה מקפיד על קלה כבחמורה... זה מה שמצאת לך להחמיר...
- מה הבעיה???
- לא בעיה... רק שיש לך כמה מצוות לפני כן להתחיל לקיים...

כעין הדבר הזה אנו מוצאים סביבנו, אם זה בילד... תלמיד... או סתם חבר... שמקבל על עצמו חיזוק בדבר מסוים, והמושכל ראשון שלנו היא לזלזל בזה... כי... הרי הוא לא מושלם... מה הוא מקבל על עצמו... יש לו הרבה מה לקבל קודם... לנסות לתפוס אותו על חם.. הנה כל כולו זה 'שטיק רמאות'... סתם הצגה...

אבא שמטריד אותו מה עם ה'כיבוד אב' של הילד שלו לפני החיזוק שהוא קיבל בתפילה... ומלמד בחידור שמטריד אותו 'כבוד רבו' של ילד שמאד מקפיד לא לדבר לשונורע... וחבר בשכונה שמפריע לו שפלוני לא מדבר בתפילה לפני שהוא בכלל שומר על 'זמן קרישמע'... וחבר בישיבה שלא מפרגן לחבר אחר שהחליט שהוא מקפיד להכניס אוכל מכשרות מסויימת לפני שהוא בכלל מקפיד על נקיות הפה... ואמא שמפריע לה הבחור שלה - למה בישיבה הוא מתנהג כך וכשהוא מגיע הביתה הכל נשכח... מה הסיפור שלו???

הנטייה שלנו לזלזל בחיזוקים קטנים של אחרים... וכביכול לדרוש מהם שיתקנו את עצמם בדברים אחרים שבעינייך שלך זה נראה הרבה יותר גדול... הוא טעות... השורש של זה טמון בתחושה שלי כשאני עומד מול מישהו שקיבל חיזוק, בתת המודע מתנהל כאן כביכול כתב אשמה, נו... ואיפה אני.. למה אני לא מתחזק??? אז התגובה הראשונית שלי תהיה, לבטל את החיזוק של פלוני בתואנה כי הרי הוא סתם שחקן וצבוע... כי הרי יש לו הרבה הרבה על מה להתחזק לפני החיזוק הספציפי הזה...

גם יצחק יכל ללגלג על עשו... מעשרים את המלח?? אה... זה מה שמצאת לבוא לעבוד עלי?? לך עם השטויות שלך.. ואז ניתן לאבד את הילד... מה הוא היה מרויח?? יצחק לימד אותנו להתייחס לאחרים לא לפי מה שאנחנו מצפים מהם שיעשו.. אלא כל אחד לפי רמתו... הוא התחזק בדבר פלוני נפלא... בדבר אלמוני מצוין... כל דבר אפי' קטן מוביל את האדם קדימה בעבודת ד'...

ומיצחק נלמד - שהוא לא זלזל בעשו... אפי' לא בשאלות של המעשרות... שהיו הזויות... הוא שיחק את המשחק.. ולמה?? כדי לקרב... כך מקרבים... באהבה... ובהתעלמות ממה שצריך להתעלם...

שבת שלום ומבורך

תמימות - שלימות...

כז: וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִד אִישׁ שְׂדֵה וַיַּעֲקֵב אִישׁ
תָּם יָשֵׁב אֶהְלִים:

תם. אינו בקי בכל אלה, אלא כלבו כן פיו. מי שאינו חריף לרמות קרוי תם: (רש"י)

בפרשתנו התורה מגדירה את יעקב איש תם - זה מהותו איש תם... ורש"י מפרש שמי שאינו חריף לרמות קרוי תם.. יעקב היה איש תם... גם אצל נח מצאנו צדיק תמים... - נַח אִישׁ צָדִיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו - תמים - שלם...

אך לכאורה יש להבין הלא בפרשת ויצא כתוב - וַיִּגְדַּע יַעֲקֹב לְחָחַל כִּי אָחִי אַבְיָה הוּא - ומביא רש"י - ומדרשו, אם לרמאות הוא בא, גם אני אחיו ברמאות, ואם אדם כשר הוא, גם אני בן רבקה אחותו הכשרה - כשמביטים על התנהלותו של יעקב מול לבן הוא עשה לו כמה סיבובים יפים... היה אחיו ברמאות... הוה אומר שיעקב לא היה תם כזה.. אז איך נבין את שני המקראות יחדיו???

- גבי - מה הצלחת למכור היום בחנות??
- תשמע היה פה איזה אחד - מה שאני הצלחתי למכור לו... הוא קנה שמפו נגד נשירה אפי' שאין לו שיערה אחת על הראש... קנה כדורים להרזיה אפי' שהוא רזה מקל... וקנה משחת שיניים אפי' שיש לו רק תותבות... ומבשם לרכב אפי' שאין לו רכב...
- מה זה.. איך דחפת לו את זה??
- שמע - תמים כזה בחיים לא ראיתי...

מהי התמימות??

תמים - תמימות זה שלימות... כאשר מביאים קרבן הוא צריך להיות תם - שלם... ללא מום... זה הכוונה תמים... 'שבע שבתות תמימות תהיינה' - היינו שבתות שלימות... תם ונשלם - לשון סיום והשלמת הדבר...

תמים - זה לא לחקור - תמים תהיה עם יהוה אלהיך ומבאר רש"י - תמים תהיה עם ה' אלהיך. התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו: לא לבחוש בעתיד להיות... לא לחפור... מה שקורה כעת זה רצון ד' מה יהיה בעתיד ??? תן לבורא עולם לנהל את העניינים...

באמת ובתמים - הדגשה של אמיתות הדבר.. סגנון ביטוי לחזק את הדברים שהם אכן אמיתיים...

בזמננו הביטוי תמים הוא כינוי לאדם פתי... שנותן אימון באנשים... מאמין לכל שמועה... אדם שניתן לעבוד עליו... ולסובב אותו... אדם שאינו ערמומי... ולכן הוא תמים - 'לְעִמְעֵלָה' בלע"ז... ומכאן ההשלכה כי כל אשר אינו חריף וחד שכל הרי הוא תמים.. וניתן לעבוד עליו...

ר' ישראל סלנטר אמר - הגנב אינו מי שיכול לגנוב אלא מי שגונב בפועל - לפי זה ניתן ליישב הרמאי אינו מי שיכול לרמות אלא מי שמרמה בפועל... האמת היא שיעקב היה מפולפל גדול... והראיה איך הגיע חסר כל לביתו של לבן, ויצא עם רכוש רב שעשה בעמל וטורח... אחיו אני ברמאות... אני יודע ומבין את כל הקומבינות והתככים.. אי אפשר לעבוד עלי.. אבל אני לא משתמש אם זה רק כלפי מי שזו השפה שהוא דובר.. מי שמדבר בשפת הישר אף אני עונה לו בשפה הזו... אך מי שמדבר בשפת הרמאות וזו שפתו.. אני יענה לו גם בשפה שהוא דובר...

יעקב היה איש תם.. הוא היה איש אמת.. היה איש שלם... איש תורה... אבל הוא ידע בדיוק להיזהר מרמאים... הוא היה הכי שלם שיש.. לדעת להבין ולדבר אפי' בשפת הרמאים...

צריך לזכור שתמימות זו מעלה ולא חסרון... זו שלימות...

יהודה פנה לידידו מאיר והציע לו לרכוש בשותפות כרטיס לוטו אולי ושמא נזכה בגורל... אמר לו מאיר, למה ככה.. בא נקנה יחד שני כרטיסים, והיה אם אחד הכרטיסים יזכה נתחלק בזכייה חצי חצי... הסכים יהודה לרעיון, ואכן רכשו שני כרטיסים.. ויהי היום... יהודה בודק את הכרטיס הנמצא ברשותו ו... וואוו... אכן הכרטיס זכה בגורל... וווו... איזה סכום... מרים הוא טלפון לידידו מאיר... ומחליט לעשות לו איזה ניסיון קטנטן...

- הלו מאיר.. כן יהודה מה נשמע... תשמע מאיר, הכרטיס שלך זכה בגורל בלוטו... וואו.. באמת? אני בהלם... איזו בשורה... - כן כן.. רק שסיכמנו שאם הכרטיס זוכה אז אנחנו חולקים בזה חצי חצי... אההם אההם... לא נראה לי.. מה פתאום... - מה ס'תומרת.. סיכמנו... לא לא... זה היה רק כביכול... אההה... לא הייתה איזה חתימה מסודרת... זה רק דיבורים בעלמא.. לא חשבתי שאנחנו באמת שותפים... - אתה רציני מאיר?? כן כן.. - אז אתה ככה מבטל את השותפות?? לא מבטל... מעולם לא הייתה שותפות כל אחד רכש כרטיס לעצמו... - אוקיי... הבנתי... מוזר מאד... מה מוזר?? קנינו שני כרטיסים... כל אחד עם הכרטיס שלו... - מאיר.. אתה לא מתחרט... לא לא.. אין לי מה להתחרט.. דיברנו.. העלנו רעיון.. אבל לא היה משהו מסודר... - אז אין שותפות?? אין ולא היה... - אוקיי... תודה על הבשורה.. רצייתי לעדכן אותך - שהכרטיס שלי זכה בגורל...